

DIRECTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

Unitatea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an 200 Lei

Pe 6 luni 100 Lei

Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

† Mitropolitul VASILE SUCIU

(al) Noaptea de 25 Ianuarie, cu negura ei neagră, grea, a smuls dintre cei vii pe mucenicul dela Blaj. Țărâna trupului ros de atâtea dureri și suferințe n'a mai putut să reziste, firul unei vieți chinuite s'a întrerupt brusc și Mitropolitul Vasile, imobilizat de zece ani, s'a mutat la nemuritorii săi înaintași.

Greu îi este condeiului să prindă, acum, în slove, uriașa pierdere pe care a suferit-o biserica unită din țara noastră și întreg neamul, prin moartea Mitropolitului Vasile Suciul dela Blaj! Oricât îl știam de suferind, oricât îi vedeam sbuciumul fizic sub avalanșa de injecții zilnice cu cari era ținut, azi, când catafalcul proaspăt ne scurmă sufletele, ochii ni-se umplu de lacrimi și cuvintele ne mor mute, în gât.

Înalt Preasfințitul Vasile Suciul nu mai este!

Cumplit este acest gând, sfâșietoare această crudă și irevocabilă realitate. În spasmiile morale prin care trece astăzi întreagă lumea, în sbuciumul care nu cruță nici frântura noastră de latinitate dela Dunăre și Carpați, în fața abisurilor pe cari dușmanii le pregătesc bisericii noastre unite cu Roma, lipsa Mitropolitului Vasile Suciul din castelul străvechiu dela Blaj, este mai mult decât dezolantă. Simțim golul mai grozav ca întotdeauna, simțim căzută cununa capului nostru. Stâlpul de sprijin al nădejzilor noastre s'a prăbușit!

Votat și ales mitropolit de preoțime împotriva stăpânirii ungurești, la 9 Maiu 1918, după cele mai crâncene îngenunchieri ale neamului nostru, fiul de plugari olteni dela Făgăraș a rămas toată viața sa cel mai neînfricat exponent al românismului întregal, culminând în demnitatea de președinte al „Consiliului Național” dela Blaj, fiind primul român din Transilvania care a cutezat să facă jurământul

de credință Majestății Sale Regelui Ferdinand întregitorul, atunci, când oștile lui Mackensen stăruiau încă la București și pajurile împăratului german țineau întinsă ghiara asupra Moldovei.

Urcat în scaunul arhiepiscopesc între împrejurări foarte grele, Mitropolitul Suciul aducea cusine o sumă de lozinci de superioară concepție românească și creștinească pe cari le-a înfăptuit pe toate, cum nu se

cu linii multe de garaj, cu fabrici fumegătoare, unde să se formeze pionierii naționalizării orașelor ardelen. Orfelinatul s'a și făcut și au rămas trasate și liniile de garaj, cu numeroase mașini pentru industria în fașă a românismului.

Avea în plan și o școală de agricultură, apoi *reîncreștinarea neamului românesc* prin femei și mame credincioase, gând care a rodit strălucitul palat al Institutului Recunoștinții. Aceeaș ideologie școlară face să răsără la Blaj celea două școli comerciale superioare, de băeți și de fete, școala de menaj și noua școală normală de băeți, ale căror clădiri dau sătușorului vechiu dela Târnavă aspecte de metropolă apuseană.

Gândul reîncreștinării neamului îl face să mai creeze Congregația de surori dela Blaj, ramificată astăzi peste toată țara, meditațiile religioase pentru preoțime și atâtea parohii din marile centre ale vechiului regat.

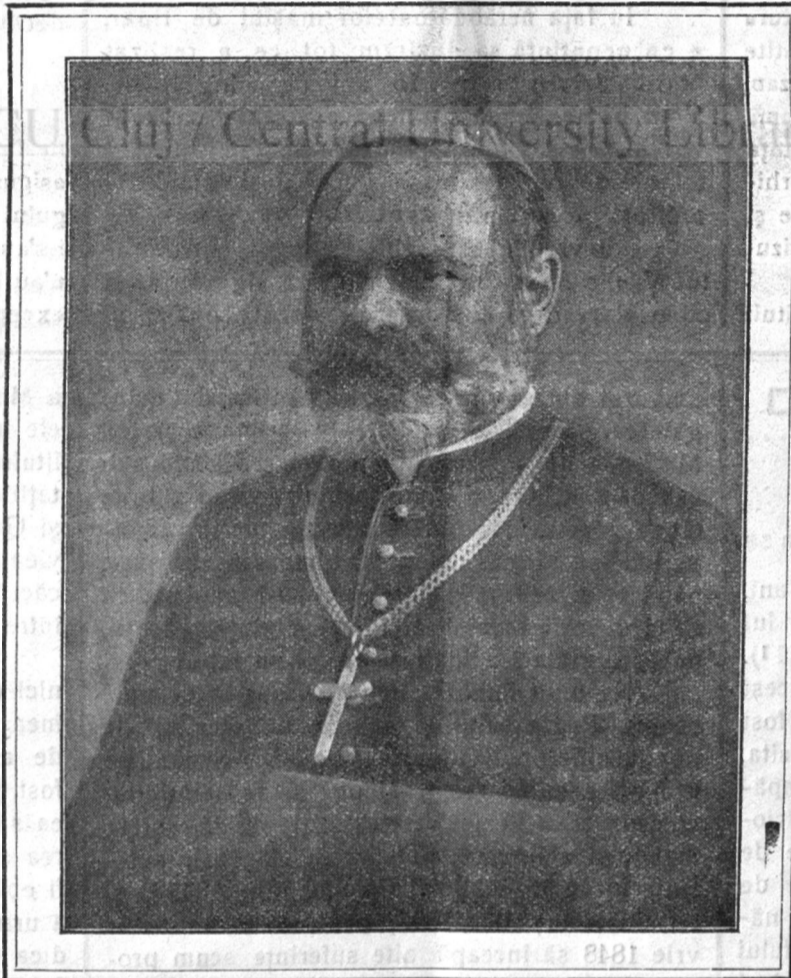
Toate acestea creații, înșirate rapsodic și sumar, cari pentru alți muritori ar fi necesitate veacuri întregi ca să fie realizate, nu 15 ani câți a avut la dispoziție din mila lui Dumnezeu Mitropolitul Suciul, au rămas orfane și văduvite. Promo-roaca iernii crude le învălește în lînțoliu de ghiață și le înecă și plânsul în pleoape.

Cu toată lovitura grozavă care ne-a paralizat pentru moment orice calm și tărie, desnădejdea nu ne paște!

Mitropolitul Suciul a murit dar spiritul său trăiește. Și aceasta este o garanție că biserica văduvită și neamul pe care atât de mult l-a iubit, vor răzbi deasupra tuturor intemperiilor, spre mai mare mărirea lui Dumnezeu!

Fie-i țărâna ușoară!

poate mai strălucit. Având ca principiu fundamental întărirea bisericii și a neamului, încă în timpul stăpânirii ungurești se gândește la crearea unei clase mijlocii românești, pe care caută să o realizeze prin *orfelinatul dela Blaj*, cu elevi adunați dintre jertfele războiului, cărora le dă în mână mistria și ciocanul ca să cucerească orașele înstreinate ale Transilvaniei. Își imaginase la îmbinarea Târnavelor un mic Pittsburg românesc

Din viața mitropolitului Vasile

Date biografice

Mitropolitul dr. *Vasile Suci* s'a născut în comuna grănicerească Copăcel, jud. Făgărașului, la 13 Ianuarie st. n. 1873 din părinții plugari: Ioan Suci și Anica n. Comșa. Clasele primare le-a terminat la școala grănicerească din comuna natală, cea secundară la școala civilă de stat din Făgăraș și la liceul din Blaj, unde, a făcut examenul de maturitate în 1892. În toamna aceluși an a fost trimis la Roma unde ca elev al colegiului grecesc Sf. Atanasie, apoi al colegiului de Propaganda Fide, și-a terminat studiile filosofice și teologice. În 1894 a fost promovat doctor în filosofie, iar în 1898 în teologie. În 14 Iulie 1895 a fost hirotonit preot prin arhiepiscopul grec Ștefan Ștefanopoli.

Intorcându-se în patrie, a fost numit în 9 Septembrie 1898 spiritual la seminarul teologic și catechet la școala normală și la școala primară de tete din Blaj. În 26 Noembrie 1898 a fost numit profesor de teologia dogmatică la seminarul teologic și profesor de religie la liceul de băieți. În 1899 și câteva luni din 1900 a redactat ziarul »Unirea«. La începutul anului 1900 a fost numit prefect de studii la seminarul teologic, în care calitate a funcționat până în toamna anului 1905. când la cererea proprie a fost absolvat. În 1907 a fost numit rector al Internatului Vancean de băieți. În 20 April 1910 a fost ales canonic, în locul regretatului Dr. Augustin Bunea.

În 1911 a fost ales vicepreședinte al »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român«. Pe lângă oficiile amintite marele răposat a fost bibliotecar arhidiecezan, membru în comisiunea școlastică arhidiecezană, asesor la forul matrimonial de-a doua instanță pentru arhidieceză, membru în comisiunea arhidiecezană pentru revizuirea cărților liturgice și corale, și membru al comisiunii pentru revizuirea ediției a II-a a s. Scripturi.

În Noembrie 1918, când s'a constituit

în Blaj »consiliul național« care avea să joace un rol atât de important în acele vremuri de mari frământări, Vasile Suci a fost proclamat, cu unanimă însuflețire, președinte al consiliului. Rol de grea răspundere, pe care l-a împlinit cu strălucire, până la capăt.

Lucrări științifice

A dezvoltat o bogată activitate literară. A scris și tipărit: »Hipnotism și spiritism« (1906); »Teologia dogmatică fundamentală« 2 vol. (1907); »Teologia dogmatică specială« 2 vol. (1908); »Principiile fundamentale ale religiei creștine« pentru școlile secundare (1909), »Principiile morale ale religiei creștine« pentru școlile secundare (1909); și »Raportul dintre religie știință și societate« (1910).

Mare Arhieru

După moartea mitropolitului de pie pomenire Victor Mihali, a fost ales vicar capitular, iar sinodul electoral din 9 Maiu 1919 l-a candidat în locul prim pentru tronul mitropolitan al Blajului. Sf. Sa pontificele Benedict XV prin Bula de dto 9 August 1919 l-a numit arhiepiscop și mitropolit. În 15 Noembrie 1919 a depus, la Sinaia, jurământul de fidelitate în mâinile M. Sale Regelui Ferdinand I., care cu decretul 4813 l'a întărit în demnitatea de arhiepiscop și mitropolit.

Fapte mari

În fața nerăbdătoarelor mașini de tipar, e cu neputință să înșirăm tot ce a realizat marele ierarh în cei 15 ani de arhipăstorie. Vom pomeni numai câteva din faptele, cari îi vor înscrie numele în Istoria Sionului nostru alături de cei mai mari și mai destoinici cărmuitori pe cari i-am avut.

În vremuri deosebit de grele, mitropolitul Vasile ne-a condus cu multă siguranță și cu o clarvedere care n-a cunoscut șovăiri și

eclipse. Cu energie incomparabilă a știut să asigure drepturile și situația ce se cuvenia Bisericii și preoștii noastre în noua țară pe care ni-a hărăzit-o dreptatea dumnezeiască. — A fost mitropolitul Vasile un mare ctitor de școli. »Institutul recunoștinții«, Școala normală, Școala comercială, școala de arte și meserii, cu clădirile lor monumentale, au răsărit din strădanile și jertfele lui fără seamăn. Tot așa cum din simțirea lui preoțească și românească a luat ființă Orfelinatul salvator al atâtor ființe nevinovate și oropsite.

Urme adânci a lăsat și în viața spirituală proprie zisă. Pentru întărirea ei s'a constituit, sub oblăduirea lui, Agru-l atâtor nădejdi; Astru-l tineretului universitar; Congregația de surori dela Blaj; exercițiile spirituale organizate sistematic pentru preoștii; etc. — Credincioșii risipiți prin orașele depărtate ale vechiului regat au fost una din grijile lui permanente. Parohii noi au luat ființă pentru a le salva sufletele din mrejele atâtor ademeniri și secte ce-i pândiau. Și mai mult, și mai stăruitor, s'a gândit la credincioșii din Secuime, unde deodată cu credința trebuie salvată și reînviată și simțirea românească. — Biserici și case parohiale au răsărit în toate părțile arhidiecezei, multe și de puțin știute, din jertfele și privațiunile sale. Pentru ele îi era angajat tot venitul, cu luni înainte. Așa că cei mai de aproape n'au rămas deloc surprinși, când, în noaptea morții, n'au găsit în casa lui decât modesta sumă de 500 Lei!

Onoruri și distincții

Marile sale vrednicii bisericești și românești, de mare arhieru și de om al științei, i-au asigurat dragostea și respectul sincer al întregului neam. Diferite onoruri și distincții ce i-s'au acordat, și pe cari le-a meritat din plin, n'au întârziat să talmăcească venerația și stima excepțională de care s'a bucurat marele dispă-

□ □ Foiața „Unirii“ □ □

Program arhieresc

Cuvântul mitropolitului Vasile la consacrarea sa

Tocmai astăzi se împlinesc 155 de ani, de când s'a adus pentru întâia dată jertfa lui Dumnezeu în această s. Biserică Catedrală¹⁾. Multe lacrimi s'au vărsat de atunci în acest sfânt lăcaș. Cele mai multe din ele au fost lacrimi de durere. Căci așa ne-a fost ursita, nouă Românilor uniți cu Roma din fosta împărăție Austro-Ungară, ca bucuria noastră niciodată să nu fie deplină. Anumite momente de sărbătoare, cari pentru alții erau momente de veselie, pentru noi erau abia momente de nădejdi. Eram învățați din experiențele trecutului să nu ne încredem prea tare în viitor, fiind ei pus, în vremile trecute, cu permisiunea lui Dumnezeu, în mâinile unor oameni streini de noi și de idealurile noastre.

La începutul bisericii era o lipsă de încredere, o neîncredere a bisericii noastre, întemeiată pe cele îndurate dela biserică reformată. Când a încetat apoi această neîncredere s'a pus bază altei îngrijorări. Episcopul Inocențiu Micu Clain, luptându-se pentru drepturile bisericii sale și ale poporului românesc din Ardeal, a trebuit să se despartă de turma-i iubită²⁾ și să moară în exil, în Roma. Sunt

singurul din cei de față, căruia mi-s'a dat mângâierea, să mă pot scobori în cripta bisericii Madonna del Pascolo din Roma, ca acolo sub ușa de-a stânga a iconostasului, să văd ziduite lângă perete, osemintele acestui martir al bisericii și al neamului. Odihnească în pace, până ce ni-se va da prilejul, să-l aducem ca să-și doarmă somnul aici între părinții și frații, pe care atâta i-a iubit și care l-au iubit.

Nu mult după el trebui să abdică de episcopia Făgărașului și iubitul de cler și de popor, episcopul Grigorie Maior³⁾. Și mai pe urmă aceeaș soartă îl ajunge și pe nefericitul episcop Ioan Lemeni. Acesta trebui să sufere mai întâi aci acasă, din partea alor săi, suferințe începute în Joia Paștilor din 1843⁴⁾ și terminate în Maiu 1846, pentruca la 9 Noembrie 1848 să înceapă alte suferințe acum provocate din partea streinilor⁵⁾, suferințe, cari s'au sfârșit cu abdicarea lui la episcopie în anul 1850 și cu internarea lui în Viena.

Sunt conștiu, Preavenerat Capitlu, Venerat Cler Arhidiecezan și iubiți credincioși, că oamenii și împrejurările, cari siliseră să abdică și să se despartă de turmă acești 3 arhieru, azi nu mai sunt, fiindcă s'au schimbat. Dar dacă îmi place să mă gândesc la viața curată și la conștiința scrupuloasă a Mitropolitului Mihályi; dacă îmi place să mă gândesc la dragostea pentru școală și pentru institute

a Mitropolitului Vancea, la cruzările, și prin ele la dărnicia pentru posteritate a Mitropolitului Șuluțiu și a Episcopului Bob, și la vizitațiile canonice ale episcopilor Rednic, Aron, și Giurgiu, nu pot să nu mă gândesc și la viața lui Clain, Grigorie Maior și Lemeni, căci tot aici au păstorit și acești 3 arhieru între cei 11 câți am mai avut până acum.

Iubiți Ascultători! După episcopie și după nici o slujbă n'am umblat niciodată în viața mea. O spun aci publice, fără nici o teamă de a fi desmîșit vreodată. Idealul meu a fost, este și va fi, să-mi fac datorința și prin ea să-mi câștig independența de a sta pururea cu fruntea ridicată. Știam, ce înseamnă a fi episcop. Înaintea mea a fi episcop înseamnă a urma Păstorului păstorilor. Înseamnă a abdică de eul propriu, făcându-te tuturor toate înseamnă a plânge cu ceice plâng, a mângâia pe cei întristați, a milui pe cei lipsiți, a purta grije de alții și de binele lor, abandonând cu desăvârșire interesele și poftele personale. Episcopul, ca și alte persoane publice, nu sunt puși, ca să fie serviți, ci ca ei să servească binele public. »Care e mai mare întru voi, să fie ca cel mai mic, și cel mai de cinste, ca o slugă⁶⁾. În acești doi ani, cât am stat în fruntea Arhidiecezei, ca vicar, am întâmpinat multe greutăți, puse la cale toate de dușmanii bisericii și neamului nostru. Singurul gând mi-a fost să-mi fac datorința și să las urmașului zestrea moștenită dela înaintași, neștir-

¹⁾ Din Istoria părintelui Clain, la Tim. Cipariu, Acte și Fragmente pag. 116.

²⁾ G. Barițiu: Istoria Transilvaniei v. I. pag. 341 și urm. 412 și urm. 425 și urm.

³⁾ G. Barițiu, o. c. pag. 514.

⁴⁾ G. Barițiu, op. cit. pag. 638.

⁵⁾ G. Barițiu, o. c. vol. II. pag. 377.

⁶⁾ Luca 22, 26.

rut în toate cercurile vieții românești. — Academia Română, Societatea Regală de Geografie, »Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român« l-au proclamat *membru de onoare al lor*. — Iar Capul țării l-a distins, pe rând, cu decorațiile: »Regele Ferdinand I.« în gradul de mare cruce; »Steaua României«, în gradul de mare cruce; »Vulturul României«, în gradul de comandor cl. II. și Răsplata muncii pentru Biserică, cl. I.

Ultimele zile ale marelui mitropolit Vasile

Suferințele fizice prin cari a trecut Înaltul Ierarh de 10 ani încoace, sunt cunoscute de întreaga lume românească. În vara anului 1925, căutând la Techirghiol alinare unui bănuț reumatism, s'a întors greu bolnav, încât medicii au fost nevoiți să-i propună o amputare a piciorului stâng. Arterioscleroza și diabetul își dăduseră mâna, ca să roadă la rădăcina un copac de bărbat, cum numai în codrii Făgărașului se pot întâlni.

Profesorul Dr. Iuliu Hațieganu dela Facultatea de medicină din Cluj, fost elev al Înaltului Ierarh, a depus toate silințele ca să convingă pe marele preot că — intervenția chirurgicală este absolut necesară și singură ea poate mântui pentru biserică și neam o viață de realizări strălucite, abia începută.

— Domnule doctor, eu nu mă tem de moarte și plec bucuros, împăcat și cu Dumnezeu și cu oamenii!

— Desigur Excelență, ripostă cu profundă venerațiune și dragoste filială profesorul Hațieganu — dar ne temem noi de această moarte. Se teme biserică și neamul...!

Operația s'a făcut în două reprize: întâi sub genunchi, apoi sub șold. Iar de atunci viața Mitropolitului dela Blaj s'a împărțit între masa de lucru și pat. La ocazii mari, când o cereau interesele bisericii, ale clerului sau ale instituțiilor culturale din Blaj, își puneă viața în cumpănă și, însoțit de un singur servitor, se

bită și neîmpuținată. Trebuiau însă motive și îndemnuri, cari să mă țină în slujba primită. Și acestea nu au lipsit. Deoparte aveam dragostea și încrederea Veneratului Cler Arhidiecezan, care s'a arătat și cu fapta, și pe care dator eram să o răsplătesc, tot cu dragoste, iar de altă parte aveam sprijinul Veneratului Consistor. Consistoriul nostru nu s'a depărtat nici în cei mai grei ani ai vieții noastre naționale de tradițiile Blajului.

Dieta Ardealului din 1843 pregătea un proiect de lege în urma căruia limba ungurească avea să fie introdusă, ca limbă oficială, nu numai în oficiile publice civile și militare, ci și în oficiile bisericești atât în corespondența dintre ele, cât și în administrația bisericească internă și în școli, fie ele școli secundare, fie școli primare rurale. Atunci Consistorul din Blaj în ședința sa dela 15 Faur 1843 a redactat un protest energic, în care apăra drepturile limbei românești²⁾. Tot așa a procedat Consistorul din Blaj împreună cu Înaltul Cor Episcopesc și în timpurile mai proaspete, când romano-catolicii din fosta Ungarie, ori mai corect zis, guvernul maghiar voia să încorporeze cu forța în autonomia lor catolică pe Românii uniți. Consistorul din Blaj a protestat, apărând autonomia Bisericii românești unite.

La începutul anului 1918, când blândul Metropolit Mihályi de Apșa își închisese ochii pentru vecie, în acel an, când guvernul unguresc se simțea mai tare decât oricând altădată,

Institutul Recunoștinții

Una din marile ctitorii ale mitropolitului Vasile

lăsa dus la București, la Palat, antișambra pe la dd. miniștri, ori înfrunța lungă cale până la Roma străbună, ca să aducă întărire sufletului său și chiag lipsurilor și sărăciei noastre dela Sf. Părinte al creștinătății universale.

În acest fel, după norocoasa operație dela Cluj, Preasfințitul dela Blaj a mai putut munci spre binele bisericii și al neamului 10 ani. Roadele acestei epoci sunt mai mult decât strălucite. Călătorul care ia linia ferată București—Cluj, după gara Câmpia Libertății, vede o întreagă serie de palate școlare moderne. Ele fac dovadă de avânturile la cari s'a știut înălța acest Arhiepiscop invalid, acest trunchiu pietros de om, în timpul când atâția alții nici cu picioarele întregi nu pot să urce o colină...!

Primul atac

Din toamna anului 1934 Înalt Preasfințitul a început a se plânge și de cord, plus atâtea alte mizerii ale unui corp măcinat de nemîșcare și de injecțiile nenumărate ce primea zilnic. Proteza adusă dela Bologna, dela cel mai cele-

bru ortopedist al Europei, n'a putut-o întrebuința nici odată.

În ziua de Schimbarea la față (6 Aug.) a avut primul atac la inimă. De-atunci se bănuia că Înaltul Prelat nu va mai putea-o duce mult timp.

Atacurile s'au repetat la intervale, când mai ușor, când mai grav. Secretarul mitropolitan, Păr. Dr. Ion Cristea, singura persoană care, înafară de servitor, dormea în palatul arhiepiscopesc, era totdeauna pregătit cu patrafirul și molitvelnicul, mai ales în nopțile lungi.

Înafară de indispozițiile obișnuite, Înalt Preasfințitul era veșnic ocupat cu hârtiile administrației bisericești, presida consiliile consistoriale, primea în audiențe, discuta chestii edilitare, culturale. Și abia rar se putea observa oboseala trupului chinuit de dureri și de privațiunile impuse.

La începutul săptămânii, cel care scrie acestea rânduri, a văzut pe Excelența Sa seara, în timpul mesei. Cina mai mult decât frugală

pentru că Rusia era îngenunchiată, iar vechiul Regat era silit să încheie pace: patru vijelii grozave amenințau Arhidieceza noastră. Școala noastră normală era pusă sub supraveghere polițienească, pentru că nu dăduse roade patriotice de ajuns. Salariile profesorilor dela aceea școală erau nesuficiente. Fondurile erau defundate, iară guvernul maghiar nu voia să răspundă la rugarea înaintată, cu ani înainte, pentru ajutoare de salare. — Școlile românești din comitatele mărginașe cu vechiul Regat aveau să fie închise, iar localurile lor expropriate. — Liceul nostru era pus în dilema de a-se închide, din lipsa de mijloace, ori de a primi condițiuni dejositoare. — În urmă, tot atunci își ridicase din nou capul, și se pare, că cu mai mare putere hădoasa hidră a autonomiei catolice.

Mulțămită înțelepciunii, energiei și naționalismului Consistorului din Blaj, Arhidieceza noastră a scăpat, cu ajutorul lui Dumnezeu, teafără de toate aceste primejdii, așa că a păstrat întreg și neștirbit patrimoniul moștenit.

Când zorile libertății se arătară și pe cerul neamului românesc, Blajul pe al cărui câmp se rupseră lanțurile lobăgiei în 1848, din centru preoțesc și cultural ce era, s'a prefăcut în centru militar, ca să păzească buna rânduală și averea privată și ca să organizeze neamul românesc până la mari depărtări și să-l pregătească pentru marea zi de 1 Decembrie 1918 dela Alba-Iulia. Când noi nu știam, că ce se petrece în vechiul Regat, și când frații de acolo nu cunoșteau ce se întâmplă la noi, tot

Blajul a fost centrul, care s'a pus în legătură cu dâșii.

În semn de apreciere a meritelor câștigate și în semn de pietate față de apostolii Blajului, avut-am singularea fericire de a ne bucura de Înalta prezență a Alteții Sale Regale, Principele Moștenitor Carol al României și datu-ni-s'a mângâierea de a putea depune omagiile noastre de fidelitate la picioarele Maestărilor Lor Regale.

Când pentru dragostea dovedită și pentru munca săvârșită aduc mulțămitele mele Veneratului Capitlu și Veneratului Consistor, rogu-I, ca de această dragoste și de acest zel desinteresat să nu mă lipsească nici în viitor.

Ținta din trecut, în împrejurările de atunci, ni era să păstrăm ce aveam. Acum însă, după ofensiva glorioasei armate române, nu mai avem nevoie de defensivă. De aci încolo avem să reparăm zidurile Bisericii noastre ici-colo slăbite de atacurile dușmane și clădiri noi avem să facem.

Și, ca să încep de aci, din centru, și mai întâi dela această s. Biserică Catedrală, ea trebuie înfrumusețată și binerânduită, cum Casei Domnului se cuvine.

Pietatea față de Arhierii noștri, cari până au fost în viață toate le-au făcut pentru noi ne obligă ca pe niște fiii recunoscători, să ne îngrijim de locul de odihnă al osemintelor lor.

Conștii de importanța bunei educații și credincioși tradiției Bisericii noastre, va trebui să înmulțim institutele de învățământ și să lărgim institutele noastre de creștere românească și creștinească.

²⁾ G. Barițiu: Istoria Transilvaniei tom. I. pag. 752.

(lapte cu mămăligă și compot) a început cu doza reglementară de »insulină«.

Conversația a fost însă foarte animată și vioaie. Din timpul vicariatului nu l-am văzut pe Înalt Preasfinția Sa atât de bine dispus. Abia mai târziu, trecând la convorbiri de ordin mai general, privind soarta Românilor din Secuime, Excelența Sa s'a innegurat la față și a exclamat dureros:

— Câte memorii n'am făcut, câte făgăduinți n'am primit, dar ajutoarele promise n'au mai sosit! Hârtii da, câte vrei, parale însă nu. Voi fi silit să revoc pe preoții numiți acolo și cari mor de foame. M'au purtat destul cu vorba toți cei ce se laudă cu reromânizarea secuilor. Oamenilor nu le mai cred, nu le mai cred!

Clipele din urmă

În ziua de 13 Ianuarie a avut primul atac de cord, mai serios, în 1935. Atunci a spus secretarului său:

Dacă voi muri azi, mor chiar în ziua mea de naștere! (A murit cu 13 zile mai târziu).

Joi, în 24 Ianuarie, spre ora 1 noaptea, s'a simțit iarăș rău și a cerut să fie împărtășit cu Sf. Taine. În aceeași zi, toată vremea s'a simțit rău, și nu lăsa să fie o clipă singur. Singurătatea, atât de mult iubită altă dată, acum îi insufla un fel de genă inconștientă. Medicul său l-a rugat să părăsească absolut orice ocupație oficială, interzicându-i și citirea corespondenței.

Joi, spre Vineri noaptea, la ora 1 a cerut din nou să fie cuminecat. Vineri, în 25 Ianuarie, pe la amiază s'a simțit bine și după masă a ațipit un sfert-două de ceas, liniștit, ca de obicei.

Înainte prânzului a făcut într'una socoteli, adunând sume în registre, scoțind solduri. Era enervat că nu poate da nici cum de urma sumei de 4 (zi patru) lei. A și rămas însemnat în registrul respectiv, cu frumoasa sa scriere caligrafică:

Paralel cu acestea, fără a da vre-uneia întâietate, la inimă trebuie să ne stea creșterea clerului. Mângăiere va trebui să dăm preoților ajunși la neputință și mai ales văduvelor preotese sărace, pe cum și orfanilor de preoți lipsiți.

Și fiindcă cele mai multe rele izvoresc din ignoranță și din lipsa de control, alăturarea de celelalte gânduri avem și intenția de a sprijini literatura populară sănătoasă și de a face cât mai multe și mai dese vizitațiuni canonice pentru luminarea celor nepricuți și pentru mângăierea celor întristați, ca ascultând doleanțele credincioșilor, să-le putem întreprinde.

Interes deosebit vom avea pentru orfanii lipsiți ai poporului și pentru alți copii lipsiți, dar mai ales pentru orfanii din războiu, cărora va trebui să-le ridicăm adăpost și case de mângăiere, aci în Blaj. Nu ne scapă din vedere nici promovarea industriei și a comerțului între fii Bisericii și ai neamului nostru.

Blajul nostru, atât de bogat în faptele trecutului, va fi răsplătit și el, și nădăjdul mare în această meritată răsplată, mai ales când vedem făcându-i deosebita cinste, prin înalta lor prezență, atâția bărbați ilustrii ai Măritului Consiliului Dirigent Român și ai Înaltului Guvern Regal al Maestății Sale Regelui Ferdinand.

Din parte-mi mă voi sili să fac tot ce voi putea și fiți încredințați de dreptatea, ce vreau să o fac totdeauna, tuturor, în toate faptele mele și de dragostea părintească, ce o am și voi avea-o totdeauna față de toți. Rogu-vă să aveți și voi deplină încredere și să fiți cu aceeași deplină dragoste.

Darul Dlui nostru Isus Hristos și iubirea lui Dumnezeu-Tatăl și împărtășirea Spiritului Sfânt să fie cu voi cu toți!

— De 4 lei nu pot da seamă!

La ora 5.45 a cerut să vie trăsură la scară, făcând obișnuita plimbare, însoțit de secretarul Păr. Dr. I. Cristea. Il preocupa soarta credincioșilor din capitala Moldovei, unde și destinase pe preotul respectiv.

Cina (vinate împănate și compot) a rămas aproape neatinsă. Se plânse secretarului:

— Nimic nu-mi mai trebuie!

Cordul bolnav începu iarăș cu presemnele rele. Se trimise după medic. La ora 8.15 seara primi o nouă injecție; apoi, liniștindu-se, însuși Înalt Preasfinția Sa trimise pe toată lumea (medicul, secretarul, servitorul) la culcare.

La ora 9 ceru să fie trecut în dormitor, unde Păr. Cristea ceti psalmii de seara în locul Arhiereului.

La 10.20 servitorul, chemat cu soneria, a văzut că bunul Stăpân își trăiește clipele din urmă și alergă după Păr. Secretar.

Înalt Preasfințitul ședea pe dunga patului, cu brațele sprijinite pe-o măsuță, ca pentru rugăciune și, când a sosit secretarul, zise, liniștit, senin:

— Rogu-te Părinte, dă-mi deslegarea!

Tânărul preot desprinsă un crucifix de pe pereții de alături și îl puse în mâna muribundului, care îl sărută și îl strânse la piept cu ardoare.

În chillă austeră, călugărească, în semi-obscurul răspândit de un bec minuscul, răsună duos și înăbușit de lacrimi deslegarea obișnuită la leșirea sufletelor de creștin.

Afară, orășelul istoric dela îmbinarea Târnavelor, doarme greu sub înveliș de neagră cu promoroacă. Nu se mai văd nici turnurile înalte, masive, ale catedralei. Nici ornicul nu mai bate. Noapte adâncă pretutindeni...

În vechiul castel al vlădicilor uniți și al Prinților Transilvaniei de demult, Mitropolitul Dr. Vasile Suci al Blajului pleacă fruntea grea de gânduri, de suferințe, de planuri, închide ochii pe veci și expiază lin..!

S'a dus, a trecut.

Era măsura vremii 22.55, spre miez de noapte.

Alături, lângă patul de mucenic, plângea cu hohote secretarul tinerei și încremenise, cu ochii imobili și uscați, servitorul care-și pierdu-se stăpânul.

Incolo, doar gangurile strâmte, întortocheate, ale castelului, îngână uitare plânsese de crivăț.

Mitropolitul Blajului nu mai este între cei vii!

Măria Sa „Vasile Vodă”, cum l-a numit ocazional d. N. Iorga, marele nostru istoric, s'a mutat la străbuni.

Primele măsuri

A fost vestit numai decât Ilustritatea Sa Iacob Popa, vicarul arhiepiscopesc și membrul veneratului Capitlu, cari au și sosit la patul marelui defunct. Rev. D. canonic Ștefan Roștanu, a luat dispoziții ca să se poată îndeplini formele consfințite ale ritualului bisericesc. Corpul răposatului a fost spălat cu unt de lemn apol așezat.

Încă în aceeași noapte au plecat telegramele oficiale către Guvern, către Congregația Orientală din Roma, către Episcopii sufragani ai Provinciei mitropolitane de Alba Iulia și Făgăraș. A fost vestită presa etc. Iar Sâmbătă dimineața, ciopotele catedralei vestiau cu glas înflorat marea catastrofă.

Înmormântarea se va face în ziua de Marți, 29 Ianuarie.

A. MELIN

Cetiți și răspândiți: „UNIREA”

Cuvinte inspirate

rostite de A. S. R. principele moștenitor Carol la consacrarea mitropolitului Vasile

„Sunt foarte fericit, că am avut prilejul de a asista, fiind delegat al M. S. Regelui, la această impunătoare solemnitate. Fără greș voi fi tâlmăciu pe lângă M. S. Regele a cuvintelor atât de simțite, rostite în numele credincioșilor.

Nu pot să mă gândesc la Blaj, cu atât mai mult nu pot veni în această localitate, fără a fi adânc mișcat. Serbarea de astăzi justifică și mai mult această emoție, de oarece este una din petrele ce împodobesc crucea așezată pe vârful clădrei, ridicată cu atâta trudă și dragoste de neam de către generațiile trecute. În numele M. S. Regelui te salut azi în Citadela

Culturei Românești de peste munți, pe cel dintâru Mitropolit unit al României pe veci întregite.

Înalt Prea Sfințit Tale a hărăzit Atotputernicul să întrupeze visul strămoșilor. În persoana Mitropolitului de astăzi, România salută cu venerație pe predecesorii lui și pe acei cari au luptat și s'au jertfit pentru neam. Primiți pe lângă scaunul mitropolitan și moștenirea celui mai puternic izvor de cultură Românească.

Când în 1700 s'a făcut unirea sub Episcopul Atanasie spre a ușura soarta nenorociților de Români, nimeni, cred, nici prietini nici dușmani mai ales, n'au întezărit serviciile neprețuite, ce le-a adus aceasta biserică cauzei Românismului. În istoria culturei românești, Bisericii unite, și mai ales Mitropoliei din Blaj, îi revine cinstea de a fi aceea, care a făurit prima legătură intelectuală între Români și țările învățate ale Apusului. Numele Episcopilor Pavel Aron, Inocențiu Klein și Bob vor fi veșnic preaslăvite de către Români, căci ei au fost îndemnătorii și mijlocitorii renașterii culturale române. Grație lor marii cercetatori Samoil Klein, G. Șincai, Petru Maior au putut să re-destepte în sufletul neamului nostru credința, sămănată pe vremuri de Miron Costin, că suntem o viță străbună, oțelită și cuceritoare a lumii, că suntem sânge de roman.

Tot de aci au pornit aceia, care au fost între primii cercetători cu deamănuntul ai problemelor limbii. Dela Blaj au plecat August Treboniu Laurian, Papiu Ilarian, Timoteiu Ci-pariu, și alții cari au studiat semnul nemuririi neamului, graiul strămoșesc, același ori și unde bate sufletul românesc și care cu veacuri înainte unirei politice de azi a arătat lumii întregi, că Românii de peste tot sunt un singur neam, uniți prin o putere mai presus de toate schinjirile omenești, uniți prin puterea chia-gului aceleași limbii.

Dar pe lângă această moștenire culturală, necesarii V'au lăsat și toată munca lor națională și etnică ale cărei roade se văd strălucit izi. Biserica greco-catolică strâns unită cu greco-orientală a fost Cetatea de nedâră, prin care s'a păstrat neatinsă naționalitatea Românilor din Ardeal. Românii nu vor niciodată, că aci în Blaj se găsește, lângă il unde stăm acum, Câmpia Libertății la neuitatul Simion Bărnuțiu a proclamat în 8 ființa etnică a neamului românesc.

Mare a fost munca ațelora, înaintea aminii, muncii și suferinței cărora ne închinăm adâncă evlavie.

Iată ce s'a făcut până astăzi.

Inalt Preasfinției Tale îi rămâne sarcina a păstra și de a desvolta până în cele mai nice colțuri ale sufletului poporului credincios, asta bazată și sfântă moștenire.

Alegerea I. P. S. Tale este pentru toți o zăsie. Activitatea de bun Român atât pe teul național cât și pe cel cultural ne o asigură

Elev al Blajului, crescut în sufletul și în dințele de aci, veți ști să duceți mai departe reaua operă a premergătorilor".

Văduve și orfani. Acum, când iar începe a se agita prin presă chestia pensionării preoților, găsim, că e bine să se știe, care e situația actuală numerică a acestora în Arhiepiscopie. Erau la finea anului 1934 Dăm date oficiale. Erau la finea anului: 21 preoți pensionari, 128 preotese văduve, 12 orfani (fără păți), 39 minori (au numai mamă) și 7 defecțioși. În total 207 persoane.

Să mediteze fiecare frate preot ce pensie se poate acorda acestora, pe lângă o cotizație de 20% după salariul de bază, sumă ce ridică între 100 și 200 lei lunar.

Poate că ar trebui reînviată chestia concărei unui sinod arhiepiscopal. (ad).

Serbări grandioase, în perspectivă, Lourdes. De încheierea Anului Sfânt preștit și extins la toată lumea, orașul arătării exacte va fi teatrul unor serbări cum încă a prea văzut lumea. Ideea e a răposatului rd. englez Bourne, și a arhiepiscopului-carnal Verdier de Paris, primită cu entuziasm de Petru Gerlier episcopul de Lourdes: pe zilele de 26—28 Aprilie 1935 să fie invitată eștinătatea de pe întreg rotogolul pământului să fie reprezentată prin pelerinajii impozante în grotă din stâncile Massabiellei, când apoi, pe zile și trei nopți, să nu mai încete jertfele purgice de pe altarele din Orașul Minunilor.

Sfântul Părinte, pus în cunoștință de tuză, a binecuvântat cu dragă inimă acest înd mărș, și cu dt. 10 Ianuarie c., prin scrierea apostolică *Quod tam alacri* invită toată lumea creștină să nu pregete a lua parte la cele manifestări ale credinței. „Dacă vor putea, așa glăsuiește Vicarul Domnului, — (și vom nădejde bine întemelată că cel mai mulți vor putea), să alerge la Lourdes „undique terrarum, undique gentium“, ca acolo, fără nici o deschilinire de naționalitate, strins uniți prin credință și iubire în legăturile frăției, să înalțe rugă și cereri aprinse către „Tatăl milostivilor și Dumnezeu a toată mângăierea“, prin mijlocirea și sub scutul Fecioarei de Dumnezeu lăscătoare celei neatinsă de pata păcatului trâmboșec“. Zilele acelea vor face să strălucască în lumină nouă vedenia prorocului Machia: „Dela răsăritul soarelui și până la apusuri... se aduce numelui meu jertfă curată“.

În acest scop sunt îndemnați toți episcopii catolici, din lungul și latul globului, să tăruiască și de credincioșii ce nu vor putea merge în peierinaj la Lourdes să se unească în rugăciuni și gânduri cu cei ce

se închină la Lourdes. Preoții fiind pretutindenea în fruntea enoriașilor și slujind și ei în acelaș scop. Prin ceea ce lumii frământate de grijile materiei i-se va da prilejul să se oprească, gânditoare, în fața priveliștii sublime a întregii familii creștine unite într'un singur gând și într'o singură rugăciune, cerând iertare celor greșiți, pace celor înviforați, mângăiere celor zdrobiți, pâine celor rupți de foame, lumina adevărului și limanul mântuirii celor rătăciți.

Două iubiri

Puternice amândouă, și inextricabil întrepesute cu întreaga personalitate a creștinului integru: iubirea de neam și iubirea de lege se întregesc, se susțin împrumutat, cresc alăturate, armonizând de minune în orice vreme. Mult huliții catolici germani pe titlu de internaționalism care a pierdut contactul cu solul patriei și de care, — chipurile, — dânsii, „ultramontanii“, ar fi vinovați față de unitatea neamului au dat dovadă, când cu plebiscitul din Sarre (13 Ian. c.), în fața lumii întregi că vina ce li-se ascrie e o calomnie de rând și nimic altceva. Cele 90% și mai bine de voturi pentru realipirea aceluși ținut la Germania au fost, în majoritate absolut covârșitoare, voturi catolice. Asta pe lângă toată priguana la care-i supusă biserica lor sub actualul regim nazist.

Pregătirea conștiințelor pe ziua cea mare a votului s'a început din vreme. Metodic, răspicat și pe față. Purtătorii cei mai autorizați și mai întrepizi ai cuvântului de ordine în linia imperativului german al momentului au fost înalții demnitari ai bisericii. În fruntea tuturor s'a aflat și de astădată nelofricatul stigmatizator al aberațiilor socialnaționaliste, Faulhaber, cardinalul arhiepiscop, care a scăpat numai ca prin urechea acului de gloanțele asasinale ale rasiștilor osândiți de el. Trăfând într'una din predicile sale problema votării din ținutul în litigiu, purpuratul german, după cum scrie „Neue Freie Presse“ (1. I. 35), a fost categoric: „În vremile din urmă, declarații și publicații de-ale conducătorilor spiritali ai catolicismului au arătat adâncă prăpastie ce s'a săpat între biserică și anumite curente din actualul stat german. Cu toate acestea catolicii germani nu-i iertat să steie cătuși de puțin la îndolală că ținuta lor, cu adânci temeieri, și instinctivă, față de patrie, cu un prilej patriotic cum este realipirea Saare-lui, nu poate fi influințată de asemenea probleme interne. În acest devotament către patrie nu vom fi întrecuți niciodată de nici un conațional, ori de ce confesiune ar fi, acum sau în viitor“.

Și ca acest cardinal a vorbit și acționat întreaga ierarhie catolică germană. Episcopii provinciei bisericesti de Paderborn, cărora li-s'au atașat toți ierarhii provinciei bisericesti de pe Rhin, apoi cei ai diecezelor de Ost ale Germaniei, precum și cei de München și Bamberg, au răspândit în lumea credincioșilor un manifest vibrant, în care, între altele, se scriu și următoarele: „În calitate de catolici germani suntem datorii în conștiință să ne întrepunem pentru mărirea, binele și pacea patriei noastre. Cel mai efectiv aport al nostru e rugăciunea. De aceea ordonăm ca în Dumineca din chestie (13 Ian. 1935), în toate bisericile, după rugăciunea de obște credincioșii vor mai zice trei Tatăl nostru și trei Născători, implorând un rezultat binecuvântat pentru poporul nostru german în urma plebiscitului din Saar“.

Dispoziții la fel au luat și episcopii de Speyer și Trier. O gazetă separatistă din ținutul Saare nu s'a sfiit să numească pe acești

doi vlădici catolici „agenții lui Goebbels“ Consistorul de Trier a mers până acolo cu grija de creșterea numărului voturilor pentru realipire că a cerut dela Roma și a căpătat dispensă dela clausură pe seama călugărițelor cu drept de vot în ținutul primejdut. Lozinca tuturor, în privința felului de a vota, a fost cea enunțată într'o adunare publică de Msgr. Dr. Wolker: Unbeirbarr deutsch, unbeirbarr katholisch.

Așa vlădicii, așa preoșimea, așa credincioșii. Pe lângă toate perspectivele sumbre sub raport de cumișenție religioasă a potențaiilor actualminte la putere. Cele două iubiri profunde, contopite în aceeaș vălvătaie de foc și lumină, au biruit însă orice amărăciune, cu siguranța deplină victoriei de mâine. Pentru că rătăcirea, prostia și răutatea, în lupta contra adevărului, cumișenției și binelui n'au decât veleat cu termin redus. Febra, ciurma și năpraznele trec. Neamurile sufletește sănătoase rămân. — Iar Biserica Domnului are făgăduința veșniciei.

R. Negru

Misiuni populare. Postul Crăciunului a fost folosit nu se poate mai bine și de Reuniunea de misiuni din Lugoj. O serie întregă de parohii au avut parte în acel răstimp de serioasă și trainică primenire sufletească.

Așa în zilele de 19—21 Noembrie, în *Petritra* cuvântul Domnului l'a vestit pâr. *Nicolae Brînzeu*, ajutat fiind la mărturisiri de părintele Iuliu Miclea din Petrișeni. S'au apropiat de Sf. Taine 100 de inși. (În cele următoare numărul mărturisirilor și cuminecărilor îl dăm în paranteză, fără alte lămuriri). La *Boușarul de Jos* preot misionar a fost pâr. *Iuliu Rațiu* ajutat la mărturisiri de preoții V. Berinde din Bucova și I. Peteanu din Boușarul de sus (583). Tot atunci și tot cu rezultat frumos (383) a ținut misiuni și pâr. *Ioan Munteanu* din Dragșina la Ștelu, cu ajutorul — la mărturisiri —, pâr. N. Rațiu din Densuș.

Din 2—6 Decembrie același pâr. *Ion Munteanu* a luat asupra-și osteneala Misionarului în *Clopotiva* (277) și *Hățeg* (155). Confesari: L. Iubașiu — Ruș de mori; P. I. Bodocan — Păcliaș; A. Marila — Silvașul de jos și C. Nicolescu — S. Maria Orlea.

În intervalul 6—9 Dec. au fost misiuni în parohiile: *Cenad* cu pâr. *Nic. Brînzeu* cu misionar și V. Muntean confesar (100). *Vărădia* cu pâr. *I. Ienea* ca misionar și pâr. V. Băcală confesar (163); *Lupeni* cu pâr. *Victor Pop-Șeitin* ca preot misionar și I. Butnariu cu I. Pop confesari (584), și *Giulița*, conducător al sfintelor misiuni fiind pâr. *Gh. Munteanu*, vicarul Timișoarei (54). — La *Riubărbat* a săvârșit apostolie misionară pâr. *Ion Pop* din Poroșeni (436), cu reculegerile sufletești dela *Lugoj* ostentindu-se, succesiv, în zilele de 16—22 Dec. membrii clerului central; I. Ienea, I. Marianescu, N. Brînzeu, I. Rațiu C. Zasloști, V. Bârlea și Preasf. Alexandru (200). — Rezultate mângăietoare pretutindenea. Mișcător, în chip deosebit, a fost momentul din *Vărădia* pâr. R. Stoica: s'au cununat bisericeste 16 perechi de concubinari.

Tabloul, revărsării harurilor cerești din zilele postului Nașterii Domnului îl completăm cu promeniirea sf. misiuni din *Derșida* Sălajului, unde au vestit cu rod cuvântul adevărului preoții V. *Coposiu* din Bobota și N. *Pop* din Zalnoc spre bucuria și mângăierea preotului local I. Cavași și a obștii creștine de acolo (386). — Darul Domnului cu toți cei ce au ostentit spre mărirea Lui și mântuirea sufletelor!

Un apel îndrăzneț

Mântuitorului nostru i-a fost milă de mulțimea ce flămânzea. Astăzi lumea întregă flămânzește, nu atât după pâinea trupească, ci mai mult după cea sufletească, după adevăr, după har, după viață, după iubire divină. Și cine ar putea tăgădui că astăzi unul dintre principalele mijloace de a propaga adevărul dătător de viață sufletească este presa religioasă? Presa profană a luat proporții uimitoare. Cea religioasă? Ți-se strânge inima când vezi că în cele mai multe librării aști tot felul de cărți, dar cărți religioase de loc, sau foarte puține, aruncate la un colț, ca lucruri puțin căutate și de puțină valoare. Se vede, că nu se caută, nu se citesc.

Oare de ce? Din indiferență, desigur, în mare parte. Dar, uneori cel puțin, motivul sau pretextul este prețul prea urcat. Cărțile profane sunt ieftine, cele religioase, în general, scumpe. De sigur din motivul că trec puține și pe încetul. De aceea editorii sunt nevoiți să le vândă cu un preț mare, ca să-și scoată cheltuiala din un mic număr de exemplare. Pe deasupra — și fără cea mai mică intențiune de a viza pe cineva — autorii și editorii vreau să aibă și ei o remunerație și un mic câștig. Și nu începe îndoielă că au tot dreptul la ea. Astăzi însă lumea e așa, că trebuie să ne bucurăm, dacă se găsesc cititori, fără a ne gândi la nici un fel de remunerație materială. Trebuie să ne mulțumim cu folosul moral — de altcum incomparabil mai mare și mai meritoriu înaintea lui Dumnezeu, decât cel material.

Prin urmare trebuie să punem la dispoziția publicului cărțile cele mai ieftine cu putință. Și experiența arată că publicațiile religioase ieftine trec destul de bine. Dar aici vine problema: cum să tipărești cărți ieftine, când trebuie să-ți golești toate buzunarele pe vreme îndelungată ca să poți scoate o cărțică mediocră, ca apoi să-ți poți recăștiga banii plasați „grișărește” și în atâția ani, încât nu te mai alegi cu nimic. Și încă dacă ar fi cât de mulți cari ar putea face și așa; însă ce puțini sunt aceia cari pot și vreau „să slujească cu leafa proprie”.

De aceea m'am gândit de mult la un lucru pe care l-am și exprimat cu deosebire predicând exerciții spirituale în Seminariile noastre. Anume: să se înființeze o societate de editură, în care cei ce vor intra și vor contribui 1) să nu pretindă interese după capitalul vărsat; 2) autorii să nu pretindă nici o remunerație pentru munca lor; astfel să se tipărească cărțile cele mai ieftine posibil; să se scoată din ele numai spesele efective. Evident, deci, că ne-am îndreptat numai spre cei ce — având posibilitate materială să ne ajute și voind să o și facă — nu-și fac din Mamona ținta vieții lor sau nu-l folosesc de mijloc de desfătări ori traiu comod în viața aceasta. De parte de noi orice gând de concurență cu alte case de editură existente. Nu voim decât să facem un pas înainte în ogorul sufletească și acesta cu sprijinul celor altruști și generoși într'un grad mai mare.

Vre-o câțiva suntem deja perfect de acord și suntem hotărâți să și pornim acțiunea chiar dacă prin absurd am rămânea singuri. Iar subsemnatul, ca inițiator iscălesc deja de acum 2500 Lei lunar, adică jumătate din salariul meu, spre acest scop.

Apelăm deci la generozitatea și altruismul atâtor suflete, din darul lui Dumnezeu destule, atât între preoți cât și între mireni, și le cerem sprijinul pentru a putea înjgheba plănuita societate, asigurându-i că nicăieri nu și-ar putea plasa mai cu vrednicie înaintea lui Dumnezeu multipușinul ce au putut economisi. Comitetul de direcție ce se va alege va da seamă până și de ultimul Leu ce i-s'a încredințat. Chiar și dacă nu vom avea nici un venit material după banii plasați, nespuse ne va fi mângâierea în ora morții

când vom ști că am dat mâncare și beutură celor flămânzi și insetoși sufletește, mult mai mulți la număr decât cei flămânzi trupește. Căci dacă Mântuitorul va duce la fericire pe cei ce au făcut milă trupească, la ce fericire nu ne putem aștepta noi dacă am dat adevărul și viața atâtor suflete moarte prin păcat și minciună și înviate prin lectura cărților religioase. Pornim la drum în numele lui Isus Hristos a cărui cauză vrem să o servim, încredințăm că ajutorul său divin ne va sta alături, căci El a zis: „Unde sunt doi sau trei adunați în numele meu, și eu în mijlocul lor sunt”. Dacă cei cu planuri rele se știu aduna și organiza, e cât mai vădit că bine și trebuie să se adune cei cu planuri de regenerare a societății?

Lansăm, deci, acest apel, pe care l-am numit îndrăzneț pentru zilele critice prin cari trecem, dar și aceasta îndrăzneală o punem sub scutul Aceluia care a zis: „Indrăzniți, am biruit lumea”, și de a cărui dragoste aprins, creștinul știe să aducă jertfele cele mai mari, până la croism dacă e nevoie.

Cu rezultatul acestui apel precum și cu întreaga activitate ce o va desvolta noua asociație și cu concursul căror persoane, onoratul public se va ținea în curent spre a putea fi judecați oricând dacă și cum ne-am împlinit planul propus.

Pr. Simeon Chișiu

director spiritual al Seminarului teologic gr. cat. din Cluj.

Modificare binecuvântată. Consistoriul orădan în ședința sa din 8 Ian. c., a revenit asupra Normelor „Fondului de ajutorare reciprocă” a preoților eparhiali în caz de moarte, publicate încă anul trecut și a modificat unul dintre „punctele” acelor Norme. Se precizează anumite amănunte ce-și au însemnătatea lor ca de ex. ce să se întâmple cu ajutorul din chestie când preotul mort lasă văduvă, ori când nu lasă; când răposatul e călugăr, celibe, ori văduv fără copii etc. Cea mai însemnată și mai prețioasă precizare este însă următoarea:

„La moartea vre-unui membru al fondului, Ordinariatul, după primirea raportului oficial despre moarte, va dispune plata ajutorului momentan. Din ajutorul momentan se va reține la oficiul administrativ al fundațiilor diecezane capitalul necesar pentruca în fiecare an, la aniversarea morții membrului decedat, să se celebreze o liturghie fundațională în biserică la care a slujit mai pe urmă. Acest capital de prezent face 1000 Lei”.

Un „amendament”, care bine ar fi să se generalizeze. De prisos să insistăm asupra motivelor.

Pentru unirea tuturor

— Rânduri informative, din străinătate —

Mântuitorul a voit „ca toți să fie una” (Io. 17,21). Răutatea omenească a desblănat. Dar voința divină trăiește. Și va birui. Suntem datori și noi să facem ce putem pentru realizarea marelui vis. Să cercetăm, să căutăm, să cunoaștem, să ne apropiem unii de alții în iubire, cu dor de adevăr și să ne rugăm. Iată rostul și temeiul acelei „săptămâni a uniunii” pe care o ține, aproape întreg catolicismul, în fiecare an, tocmai în aceste zile, între 18-19 Ianuarie.

Nu va scăpa nimănu frumseța și rodnicia acestei octave de rugăciuni, care învăluie deodată întreg globul, pentru același scop mare.

Totuși, pentru o mai vie înțelegere a lucrurilor, pentru a vedea concret conținutul pe care îl are să-l-l dea catolicismul, nu strică s-o verificăm la fața locului, în câte un centru mai important de viață catolică. — Cum am eu această fericită prilej de-a o vedea tocmai în Lyon, Franței, sfințit prin unirea din veacul XI. Voi încerca să prind, în linii mari, câteva crâmpeli, revelatoare și înălțătoare.

La ușile bisericilor, pe străzi, afișe mă cheamă publicul la predici, la conferințe, mai ales la rugăciuni. Papa unicul cap vădit al Bisericii, la care sunt așteptați toți creștinii Ortodoxia rusească; Protestantismul modern; Ortodoxia grecească; Biserica Anglicană: și câteva titluri de cuvântări și conferințe. Oriunde apoi are o zi întreagă consacrată la Catedrală, 20 Ianuarie, cu un program de tot interes.

Lyonul Unirii din veacul XIII și al vieții catolice din toate timpurile e și azi preocupat de rezolvirea acestor probleme religioase. Vorbește, le discută și le meditează mult. Nu paganismul modern ridică bariere tot mai înalte la granițele statelor, divinizând instinctele Bisericii așa zise naționale, de stat, pleacă în servilism laș, se asociază la manevre politice și... protestantismul nu se mai renoaște nici nu știe ce va să fie. Cele 16 biserici autocefale dinaintea războiului își au altele surori noi, toate cu pretenții de adevărată doctrină și cu drepturi sigure la împărăția cerului, ducând la anarhia ideilor despre conștiință și despre guvernarea bisericească.

În mijlocul acestor cetățui ale pasiunilor ale distrămării, se ridică, senină și luminoasă Cetatea adevărului, Biserica universală a lui Hristos. Conștie de menirea-l dumnezească, arată tuturor drumul drept al mântuirii: deschide larg brațele, să cuprindă la sânul său de mamă pe toți filii luminii, fără deosebire de rang și de neam. Primește, binecuvintează și pune în aplicare orice gând bun, orice inițiativă.

Școala normală de băieți

Altă mare ctitorie a mitropolitului Vasile.

vă, care servește acest scop divin, azi mai actual, mai necesar, mai arzător decât oricând trecut. De aceea a binecuvântat Pius XI. inițiativa celor doi anglicani, — cari de atunci și trecut la catolicism împreună cu comunitățile lor, — de-a se face rugăciuni opt zile rând, între 18—25 Ianuarie, pentru această atențiune. Inițiativă care azi este realitate aproape universală și, dacă se va asculta voiața celor 900 de cardinali și episcopi, va fi obligatorie pentru toți.

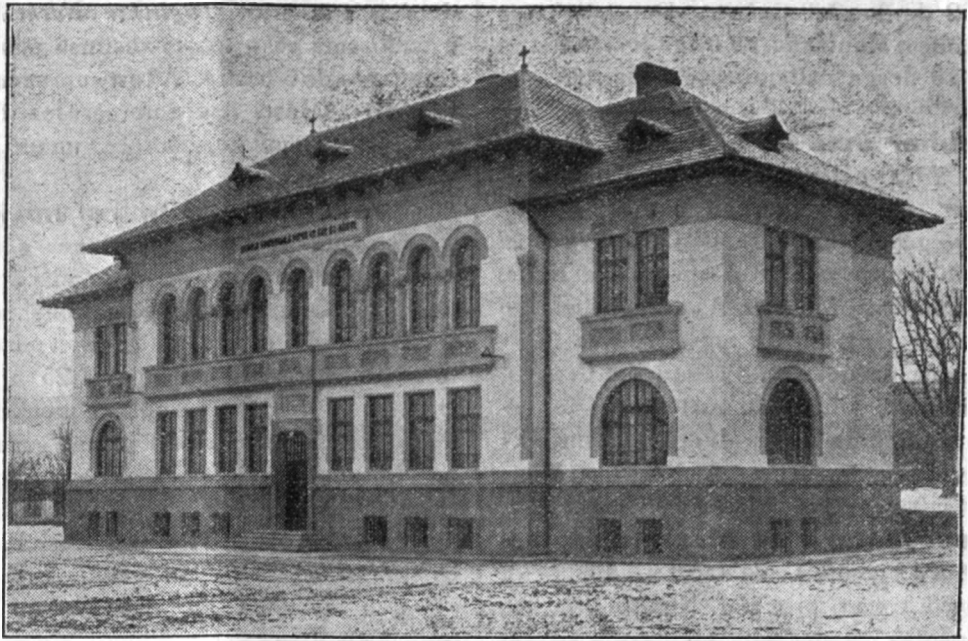
Nu e nevoie să mai adăug, că preocupările acestea religioase ale credincioșilor din Lyon erau turburate întru câtva de noutățile ce vin din teritoriul Sarre, cu exodurile numeroase, cu averile franceze periclitate etc. În toate acestea, lumea găsește timp azi 20 Ianuarie, pentru a răspunde la apelul bisericii. Lopotul cel mare (18.000 kgr) a vestit serbarea. Valuri-valuri, lumea se îndreaptă spre catedrală.

Cu fațada ei masivă, străjuită de două turnuri înegrite de vreme, ea pare o carte gigantică de istorie a păcii și a veșniciei. În perioada originală cuprindea întreaga istorie sacră. Furia Hughenotilor a profanat însă în 1562 și acest monument unic, dovada de suferințe generoase și de creștinism statornic ce a durat 300 de ani. Ușile deschise, vitraliile clipitoare cheamă pe toți și mulțimea de petrecători se revarsă în cele trei nave ale catedralei în galeriile superioare luminate. E o mare impresie pe capete plecate sub bolțile de piatră ce încheie în penumbra lor o înălțime de 32 de metri. Zecile de policandre electrice atârinate sub arcadele gotice măsoară luminând cei 79 m. lungime a edificiului și scot în relief altarul masiv din centru încoronat cu sfeșnice de aur. În tăcere, sufletele se lasă parcă pătrunse de glasurile tainice ale trecutului de care vorbește sfântul lăcaș. Mari evenimente istorice s'au petrecut aici. În a. 1245 s'a ținut soborul ecumenic sub presidiul Păpăi Inocențiu V, care a excomunicat pe arogantul Frideric I pentru amestecul lui în treburile bisericești. După 30 ani alt conciliu și mai celebru. Era Păpă atunci Gregorie X, care mâhnit peste măsură de ruptura ce se făcuse în Răsărit sub Mihail Kerularie se puse cu toată căldură apostolică să readucă la unire în credință pe disidenți. După lungi pertractări duse mai ales de Sf. Bonaventura, cu împăratul și episcopii răsăriteni înțelegerea fu încheiată și primirea solemnă în Biserica hotărâtă. Momentul a fost de o neasemănată înălțare sufletească. Sf. Bonaventura a ținut discursul festiv iar Credeul a fost recitat de Papa și episcopii latini în latinește și de delegația Răsăritului în grecește. De aceea altarul principal are și azi două cruci, simbolul celor două biserici.

Lumea din catedrală știe toate acestea. De aceea a și primit invitația să petreacă un ceas de reculegere aci. Un eveniment apoi de o deosebită importanță atrăgea atenția tuturor. La ceasul de rugăciune erau de față și frații din cealaltă strană, cam la o mie de inși, cu un cor puternic care trebuia să exprime ruga și entuziasmul ortodoxiei rusești.

La ora hotărâtă își face intrarea bătrânul cardinal Maurin. Corul latin intonează: *Ubi charitas, Deus ibi est*. Corul rusesc răspunde cu caracteristica notă mariană: *Cuvine-se cu adevărat. Binecuvintează suflete al meu pe Domnul*, e o rugăciune adâncă o laudă caldă și insistență. Un predicator urcă în anvon.

Ochii tuturor se ațintesc spre dânsul. Anunță tema predicii cu aceleași cuvinte din Isaia, pe care le luase sf. Bonaventura acum șapte sute de ani în urmă. Nici nu putea altfel. I-le inspira locul, i-le impunea împrejurările. Și vorba lui caldă evocă zilele de bucurie de

Școala Comercială de băieți

Tot o ctitorie de a mitropolitului Vasile

atunci... Dar vai, de bucurie prea scurtă. Unirea fusese un cântec scurt. Anul următor n'a mai găsit-o. Mari munci depuse au reînviat-o la soborul din Florența, ca apoi iarăși să se rupă, spre bucuria infernului și a dușmanilor bisericii. Istoria a înregistrat în triste pagini pricină diferite și de o parte și de alta, dar mai ales a arătat cu groază urmările nefaste ale acestei rupturi. Eșecul trecutului însă e nădejdea viitorului. Azi ne cunoaștem mai de aproape, ne respectăm, trebuie să ne și iubim, Evanghelia e cunoscută mai bine și de masele poporului. Scandalul nu mai poate dura. Într'adevăr. Ne închinăm la aceeași sf. Treime, preamărim pe același Domn Hristos, iubim pe aceeași Maică a lui Dumnezeu, avem aceleași sfinte taine, râvnim la aceeași împărăție cerească, însă ne închinăm în biserici diferite, pentru că nu voim să întindem mâna cu umilință sau nu voim s'o primim cu iubire. Și ar fi timpul. Liga celor fără Dumnezeu își regimentează elementele în activitate infernală și cu șanse de câștig. Unități mici și izolate nu-i inspălmântă. Dar mai presus de toate dorința lui Hristos: o *turmă și un păstor*, care i-a pus pe buze în ajunul patimilor sale rugăciunea fierbinte: *ca toți să fie una*, trebuie să inspire oricărui bun creștin o conduită leală și curajoasă. Baza unirii desigur nu poate fi decât dogmele eterne, dumnezeiești: crezute și îmbrățișate ori la ce jertfă ar duce... Amin.

Vorbise trei sferturi de ceas și predicatorul era încă ascultat ca la început...

Corul rus se pleacă în rugăciune, cu un irmos dela mânecat. Apoi parecă vrea să recunoască pe autorii ruperii de ieri și pe cotropitori bisericii de azi și le aduce aminte cu vorbele Psalmului 128, că nu vor scăpa de mânia lui Dumnezeu și ca să inspire curaj bisericii lor cântă *Luminează-te Ierusalime*; apoi *Tatăl nostru* și o rugăciune din Ps. 140, toate compuse în patru voci de autori clasici ruși. Adunarea se roagă. Se varsă în ascuns și câte o lacrimă. Mulțimea îngenunchiază, Cardinalul rostește rugăciunea Sf. Mitrofan Sirlianul și a Papei Benedict XV pentru unire. Urmează binecuvântarea euharistică și ceremonia se încheie cu un imn solemn în cinstea lui Hristos de Iourtchaninoff, executat de corul rusesc...

Sunt sigur că cei 4000 de credincioși au ieșit din catedrală cu Răsăritul în gând și cu unirea în dorință ca niciodată.

Lyon 21/I 1935

P. Ion M. Gârleanu

Citiți și răspândiți „UNIREA“

Pensionarea preoților. Precum era firesc, „Asociația generală a clerului ortodox român“ se interesează de aproape de proiectele guvernului privitor la pensionarea preoților. A și întocmit un memoriu în cauză, pe care l-a prezentat d-lui ministru al cultelor.

Memoriul constată mai întâi că, din punct de vedere dogmatic și canonic, preoții nu pot fi pensionați din oficiu. Preotul nu poate fi lipsit de exercițiul puterii preoțești; ceea ce s'ar întâmpla prin scoaterea lui la pensie. — Așa a decis și Curtea de Casație (No. 1003 din 9 Decembrie 1927). — „Șomajul“ tinerilor licențiați trebuie prevenit prin aplicarea severă a legii: numindu-se în posturile vacante numai licențiați, nu seminariști. Felul numirilor și transferărilor trebuie sistematizat și uniformizat pe țara întreagă. — Pensionarea din oficiu reclamă noul sacrificii din partea Statului. Dacă le poate suporta, e preferabil să se creze în limita lor parohii noi. — O serioasă dificultate e și împrejurarea, că *această lege nu s'ar putea aplica preoților din Ardeal*, cărora nu li-s'au făcut rețineri din salarii pentru Casa Penșilor.

Precum se vede, „memoriul“ cuprinde și observațiuni foarte juste și întemeiate. Nu credem că guvernul va trece ușor peste ele.

Știri mărunte

Nouii canonici dela Balamare. *Capitulul eparhiei de Nord a fost întregit cu trei dintre cele mai alese fețe bisericești ale acelei eparhii: I. BOROS, vicarul din Sighetul Marmășiei; pâr. P. OSSIANU din Roșiori și pâr. I ANCA din Baia-Sprie. Instalarea li-se va face în ziua de 2 Februarie, de praznicul Întâmpinării Domnului, când e și aniversarea intronizării celui dintâiu episcop al episcopiei Maramureșului unit. — Ad multos annos!*

Moldova are metropolit nou. Cu 103 din 156 voturi a fost ales arhiepiscop al Iașilor și mitropolit al Moldovei și Sucevei, Miercuri, în 23 Ian. c., starețul Mănăstirii Neamțu, Preasf. episcop Nicodem. Nou alesul s'a născut la 1866 în Prpirigul Neamțului. Studiile teologice le-a făcut la Kiew. Revenit acasă se călugărește. Ca atare, o vreme e director al Seminarului din Galați. Apoi, pe rând: locțiitor al mitropolitului din Iași, episcop de Huși, mitropolit al Basarabiei. Abdicând de această demnitate, devine stareț al Mănăstirii Neamțului căreia, pe lângă multe altele, li câștigă mai în urmă și 14 mii hectare de pădure. Pâr. mitro-

